

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Demokratik yönetimlerde olması gerektiğinin aksine Türkiye’de yasama, yürütme ve yargı erkleri kuvvetler ayrılığı çerçevesinde eşit koşullarda, birbirine mesafeli ve saygılı bir biçimde görevlerini yerine getirememektedir. Bu erklerin tek elde toplanması ve mutlak bir iktidar haline dönüşmesi ile birlikte bağımsız ve tarafsız yargı konusunda duyarlılık tamamen yok olmuş, yürütme, yasama ve yargı arasındaki ilişki erkler çatışmasına dönüşmüştür. Bugün yargı mercileri arasında Türkiye hukukunda önemli bir dönüm noktası olacak bir çatışmaya ortaya çıkmıştır. Hukukun üstünlüğü ilkesinin hiçe sayılarak Anayasa’ya göre uyulması zorunlu olan AİHM ve AYM kararlarına uyulmama halinin ülkeyi daha fazla kaosa sürüklemesinin engellenmesi için genel görüşme açılmasını arz ve talep ederiz. 09.11.2023

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HEDEP Grup Başkanvekili
Erzurum Milletvekili

Hakkı Saruhan OLUÇ
HEDEP Grup Başkanvekili
Antalya Milletvekili

GEREKÇE

AKP iktidarı, yargıdaki vesayeti kaldıracamız şıarı ile gelmiş; yargıdaki askeri vesayeti kendi iktidarının vesayetine dönüştürmüştür. Daha evvel de pek çok kez dile getirdiğimiz yargının bağımsızlığına ve tarafsızlığına düşürülen gölge ve kuvvetler ayrılığı ilkesinin sınır dışı edilmesi konusu Yargıtay 3. Ceza Dairesi'nin, AYM üyeleri hakkında suç duyurusunda bulunmuş olması ile kesinlik kazanmıştır.

Kuvvetler ayrılığının işlemediği bir ülkede "sadece kuvvetli olanın sözü geçerli olur" ilkesinin hâkim olması da kaçınılmazdır. Nitekim bugüne değin pek çok örneğini yaşadığımız hadise, başka bir boyuta ulaşmıştır. Demirtaş ve Kavala hakkında verilen AİHM kararlarının uygulanmaması meselesi, AYM'nin iktidar lehine olmayan her kararından sonra iktidar sözcülerinin "ayar verme" niteliğindeki açıklamaları ve yine iktidar ortağının, "AYM kapatılsın" şeklindeki çıkışları; Yargıtay 3. Ceza Dairesi'ne Anayasaya aykırı olması bir yana, kendinde AYM gibi yüksek yargı merciini hedef alma cüretini vermiştir.

Açıktır ki; yargı erki dâhil olmak üzere hiç kimse ve hiçbir organ; Anayasa'da kendisine verilmemiş bir yetkiyi kullanamaz. Anayasanın 153. Maddesi; "Anayasa Mahkemesi kararları (...) yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar." şeklindedir. Yargıtay 3. Ceza Dairesi ise Anayasayı yok sayan tavrı ile kendi meşruiyetini de yok saymıştır. Yargı merciinin kendi meşruiyetini dahi yok saymayı göze alacak denli iktidar politikalarına angaje durumu, hukuk devleti ilkesinin çöküşünü ispatlamaktadır.

Bilinir ki, AYM üyeleri hakkında soruşturma yapılabilmesi, AYM Genel Kurulu kararı ile mümkündür ve yine yargılama yetkisi de Yüce Divan olarak Anayasa Mahkemesi'ndedir. Haliyle Yargıtay'ın olmayan yetki ile AYM'yi dava ediyor oluşu, illegal bir tepki olarak nitelendirilmelidir. Üstelik Yargıtay'ın suç duyurusu dilekçesinde yer alan AYM'nin "denetlenmemenin vermiş olduğu rahatlıkla" kararlar aldığı yönündeki ifade, kastedilen denetim mekanizmasının bizatihi iktidar olduğunun kabulüdür. Bu doğrudan kabul halinin ise, devletin ana omurgalarının çökmüş olduğunun izahıdır. AYM, kanunların ve kararların anayasal uygunluğunu denetleyen yegane makamdır. AYM'nin denetlenmemesi vurgusu, AYM'nin iktidarın "istemediği" yöndeki kararlarına karşı kurulmuş bir cümledir.

Bahse konu suç duyurusu dilekçesinde yer alan "*Anayasa Mahkemesi, Şerafettin Can Atalay hakkında vermiş olduğu hak ihlali kararında, önceki Ömer Faruk Gergerlioğlu ve Leyla Güven kararlarından farklı olarak milletvekili dokunulmazlığı yönünden Anayasa'nın 14. maddesinin hangi suçları kapsadığının anayasal ya da yasal düzenleme dışında yargısal bir yorumla belirlenmesinin ciddi sıkıntılara yol açacağını belirtirken, kendisinin daha önceden yargısal aktivizm sonucu vermiş olduğu ve kamuoyunda üniversitelere başörtü yasağı olarak bilinen, bizce de kabul görmeyen bir kararını gerekçe göstermesi tarafımızdan dikkat çekici bulunmuş ve bir ironi olarak değerlendirilmiştir.*" cümlesi, devlet içindeki rövanşist yaklaşımların dışavurumudur. Bir yargı merci, rövanşist bakış açısı ile hukuku araçsallaştıramaz. Can Atalay hakkında verilen "ihlal kararı"nın, başörtüsü kararı ile kıyaslanarak hukuki bir metne işlenmesi; hadişenin, tamamen siyasi saiklerle olduğunun göstergesidir. Yargıtay, açıkça 2008 yılındaki

Anayasa değişikliğini iptal eden ve AKP'nin laikliği ihlal halini sabit gören Anayasa Mahkemesinden, iktidar yerine öç alma gayretini göstermiştir.

Saray kanadından yapılan açıklamalarda "**Yargı hiyerarşisinde en üst yetkili mahkeme Yargıtay'dır. AYM yargısal aktivitede bulunamaz**" yahut "**Yargıtay'ın kararı ayrıca turnusoldur, kim Milli Yargıdan yana kim değil belli olur.**" şeklindeki açıklamalar da yargının nasıl araçsallaştırıldığına dair önemli ipuçlarıdır. Yargı hiyerarşisinde en üst yetkili mahkeme Yargıtay değil; AYM'dir. Yargıtay açıkça Can Atalay'ın cezaevinde tutularak milletvekilliği verilmemesi yönündeki siyasi iradeye Anayasayı ihlal ederek, ortak olmuştur.

Yargı mercilerinin birbiri içerisinde çatıştırılmalarına hazırlanan zeminin, ülkenin geleceği açısından son derece tehlikeli olduğu şüphesizdir. Bu durumun da toplumsal yaşamımızın her alanında negatif, yaralayıcı, çatışmacı sonuçlar doğuracağı kuşku götürmemektedir. Bu bahisle hiçbir ideolojik kaygıya yer vermeksizin ülkenin geleceği adına hukuk devleti ayarlarına geri dönmek ve kuvvetler ayrılığının kesin sınırlarını belirlemek, tarihsel bir sorumluluğun gereğidir. Aksi halde ülkenin sürükleneceği kaos ve yurttaşların maruz kalacağı ağır mağduriyetin vebali ortadadır. Bu nedenle derhal bir genel görüşme açılarak, konunun değerlendirilmesine ve Meclis'in kendi iradesine ve hukuk üstünlüğüne sahip çıkmasına ihtiyaç vardır.